

Helsingin vammaispalvelujen ruotsinkielisten palvelujen palvelutuoteluettelo

Helsinki

1. Helsingin vammaispalvelujen palvelutuotteet	3
1.1. <i>Palveluihin ohjaus ja tilaaminen</i>	3
1.2. <i>Vuokrasopimus ja vuokra</i>	3
1.3. <i>Vuokrasopimuksen laatiminen</i>	3
1.4. <i>Irtisanominen</i>	3
1.5. <i>Asiakasmaksut vammaispalvelujen yksiköissä</i>	3
1.6. <i>Poissaolojen vaikutus laskutukseen</i>	3
1.7. <i>Itsemääräämisoikeuden edistäminen ja osallisuuden tukeminen</i>	4
2. Asumispalvelut	4
2.1. <i>Tuettu asuminen</i>	4
2.2. <i>Yhteisöllinen asuminen</i>	5
2.3. <i>Ympäri vuorokautinen asuminen</i>	5
2.4. <i>Poissaolo asumisen palveluista</i>	5
3. Työ- ja päivätoiminta	6
3.1 <i>Työ- ja päivätoiminta</i>	6
3.2 <i>Vaativa työ- ja päivätoiminta</i>	6
3.3 <i>Erityisen vaativa päivätoiminta</i>	6
3.4 <i>Tuettu työ/työhönvalmennus</i>	7
3.5 <i>Poissaolot työ- ja päivätoiminnan palveluista</i>	7
4. Yksilöllisesti räätälöidyt palvelut.....	7
5. Kehitysvammaopoliinikka	7
6. Liitteet.....	9

1. Helsingin vammaispalvelujen palvelutuotteet

Helsingin Vammaispalvelut tuottavat asumisen, työ- ja päivätoiminnan sekä kehitysvammapoliklinikan palveluita helsinkiläisille ja muille hyvinvointialueiden asiakkaille. Helsingin vammaispalveluja tuotetaan sekä ruotsin- että suomenkielisinä.

Tämä palvelutuoteluettelo perustuu kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimukseen ja siihen liittyviin palvelusopimuksiin

1.1. *Palveluihin ohjaus ja tilaaminen*

Palveluihin ohjaututaan tilaukseen perustuen palvelusopimuksen kohdan 7.1 mukaisesti. Paikkakyselyt tehdään palveluyhteyshenkilöksi määritellyille vammaispalvelujen päälliköille, jotka on määritelty palvelusopimuksessa. Työ- ja päivätoiminnan palveluja haetaan suoraan palveluista vastaavalta päälliköltä. Vammaisille henkilöille tarkoitettuja asumisen palveluja haetaan vammaisten sosiaalityön etelän toimipisteestä (Liite 1). Asiakas voi erikseen sovittaessa jäädä jonottamaan palvelua, jos Helsingin vammaispalvelut ei pysty hyväksymään tilausta heti. Palvelu voi olla saatavilla myöhemmin. (Palvelusopimus 7.1)

1.2. *Vuokrasopimus ja vuokra*

Vuokraa peritään siltä ajalta, kun asunto on henkilön käytössä, ja vuokrasopimus on voimassa poissaolon syystä riippumatta. Vuokrat eivät ole maksuja ja siksi ne määritetään erikseen.

1.3. *Vuokrasopimuksen laatiminen*

Helsingin kaupungin asuntoihin Kaupunkiympäristötoimialan, asumisen palvelut -yksikkö laatii vuokrasopimuksen kahtena kappaleena, jotka allekirjoittaa asiakas tai asiakkaan edunvalvoja. Vuokrasopimus lähetetään allekirjoitettavaksi hakemuksen tekijälle, edunvalvojalle tai asiakkaalle, jossa on vuokranantajan, asumisen palvelut-yksikön päällikön allekirjoitus valmiina. Asumisyksikön ohjaajan, asukkaan tai edunvalvojan on huolehdittava siitä, että vuokrasopimus palautuu asumisen palvelut-yksikköön allekirjoitettuna versiona. Mielellään suojattuna sähköpostina.

1.4. *Irtisanominen*

Irtisanominen tulee aina tehdä kirjallisesti, mielellään sähköpostilla. Kuolemantapauksissa vuokranmaksu siirtyy kuolinpesän hoidettavaksi. Kuolinpesällä on myös velvollisuus irtisanoa sopimus kirjallisesti. Mukaan irtisanomiseen tulisi toimittaa virkatodistus tai sukuselvitys. Jos kuolinpesälle jää vuokravelkaa, niin heidän tulee toimittaa asumisen palvelut-yksikköön perukirja, josta selviää, onko kuolinpesällä varallisuutta. Vuokranmaksuvelvollisuus ei pääty automaattisesti kuolemaan, vaan asunto tulee irtisanoa ja tyhjentää.

1.5. *Asiakasmaksut vammaispalvelujen yksiköissä*

Sosiaalihuollon toimintayksiköissä peritään Helsingin Sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunnan määrittelemät asiakasmaksut (Liite 2 ja 3).

Asiakas maksaa aterioistaan joko käyttönsä mukaisen ateriamaksun tai voi valita halutessaan täydet ateriapalvelut.

1.6. *Poissaolojen vaikutus laskutukseen*

Palvelujen laskutus asumisen ja työ- ja päivätoiminnan palveluissa.

Asiakkaan poissaolot laskutetaan alla olevan taulukon mukaisesti. Vuokran osalta laskutetaan 100 % koko poissaolon ajalta. Aterioiden osalta laskutetaan lähtö- ja paluupäivä 100 %, muuten aterioita ei veloiteta.

Poissaolon kesto	Laskutus
Poissa 1–7 vrk	Laskutetaan 100 %

Poissa 8–14 vrk	Laskutetaan 75 %
Poissa 15–28 vrk	Laskutetaan 50 %
Poissa 29 vrk –	0 %, paikan varattuna pitämisestä neuvotellaan erikseen.

1.7. Itsemääräämisoikeuden edistäminen ja osallisuuden tukeminen

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa oikeutta päättää itse omasta elämästään ja tehdä valintoja. Itsemääräämisoikeus on sosiaali- ja terveydenhuollon johtava periaate. Itsemääräämisoikeudessa on kysymys ihmisoikeuksista, jotka kuuluvat meille kaikille. Vammaisten ihmisten ihmisoikeuksia ja itsemääräämisoikeutta vahvistamaan on laadittu YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus ja lisätty kehitysvammalakiin pykälät itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta ja rajoitustoimenpiteiden käytöstä erityishuollossa.

Helsingin itsemääräämisoikeus(imo)-käsikirja löytyy osoitteesta:

<https://www.hel.fi/static/sote/vamty/kasikirjat/imo-kasikirja.pdf>

Ruotsinkielinen versio: <https://www.hel.fi/static/sote/vamty/kasikirjat/imo-kasikirja.pdf>

Erytishuollossa voidaan jäljempänä säädetyin edellytyksin käyttää 42 f–42 n §:ssä tarkoitettuja rajoitustoimenpiteitä järjestettäessä sosiaalihuoltolain 21 c §:ssä tarkoitettua ympärivuorokautista palveluasumista, sosiaalihuoltolain 22 §:ssä tarkoitettuja laitospalveluja tai terveydenhuoltolain 67 §:n 1 momentissa tarkoitettua kehitysvammapsykiatrian osastolla annettavaa erikoissairaanhoidoa taikka vastaavia yksityisiä palveluja. Jäljempänä 42 n §:n 3 momentissa tarkoitettua muuta kuin lyhytkestoista poistumisen estämistä voidaan käyttää vain tahdosta riippumattomassa erityishuollossa. (20.12.2022/1166)

Edellytyksenä rajoitustoimenpiteiden käytölle on lisäksi, että vaativan moniammatillisen tuen yksiköllä on käytettävissään riittävä lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntemus vaativan moniammatillisen tuen toteuttamista ja seuranta varten. (14.4.2023/676)

2. Asumispalvelut

Vammaisille henkilöille järjestetään asumispalvelua ryhmäkodeissa, asuntoryhmissä ja tukiasunnoissa. Tukea ja apua järjestetään asiakkaan tarpeen mukaan, ympärivuorokautisesti tai osavuorokautisesti.

Tuettua asumista voidaan järjestää erillisessä asunnossa tai asuntoryhmässä.

Yhteisöllistä asumista voidaan järjestää esim. palveluasumisryhmässä. Tällöin henkilökunta on päivisin paikalla.

Ympärivuorokautinen palveluasuminen on tarkoitettu henkilölle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa jatkuvasti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti, mutta ei ole laitoshoidon tarpeessa.

2.1. Tuettu asuminen

04 57 muu asumisen tuki

05 57 muu asumisen tuki

Tuettu asuminen on tarkoitettu asiakkaille, jotka ovat melko itsenäisiä päivittäisissä toiminnoissa, mutta tarvitsevat sanallista tukea ja ohjausta itsenäisessä asumisessa. Tuen määrä ja luonne riippuvat asiakkaan yksilöllisistä tarpeista. Yleensä asiakas tarvitsee tukea kerran päivässä tai harvemmin. Ohjaaja voi olla tukena ja apuna esim. asioinnissa, ruokailun järjestämisessä, kodinhoidossa tai terveydenhoidon järjestämisessä.

Tukikäynnit suunnitellaan etukäteen huomioiden asiakkaan tarpeet.

Tukea voidaan tarjota teknisillä apuvälineillä, esimerkiksi puhelimitse tai videopuhelujen välityksellä.

Käynti kestää noin kaksi tuntia, mukaan lukien matkat. Tukikäyntien peruuttaminen on tehtävä vähintään kolme päivää aikaisemmin.

Asunto, johon apua saa, voi olla joko oma, vuokrattu tai tukiasunto.

2.2. Yhteisöllinen asuminen

04 54 yhteisöllinen asuminen

05 55 ohjattu asuminen

Yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu asiakkaille, jotka tarvitsevat apua, tukea ja ohjausta asumisessaan, eivät kuitenkaan öisin. Avun määrä ja luonne riippuvat asiakkaan yksilöllisistä tarpeista. Ohjaaja voi olla apuna esim. hygienian hoidossa, asiointissa, kodinhoidossa tai terveydenhoidon järjestämisessä. Yhteisöllisessä asumisessa on tarjolla ateriapalvelu.

Järjestämme yhteisöllistä asumista palveluasumisen ryhmissä, ryhmäkodeissa ja asuntoryhmissä.

Yhteisöllisessä asumisessa asiakas maksaa itse asunnon vuokran ja ylläpitomaksun sekä muut jokapäiväisen elämän kustannukset, myös lääkkeet ja muut sairaanhoidon palvelut. Sen sijaan vammaisuudesta johtuva välttämätön apu ja tuki ovat asiakkaalle maksuttomia.

Yhteisöllisellä asumisella tuetaan asiakkaan hyvää elämänlaatua, turvallisuutta ja omannäköistä elämää.

2.3. Ympäri vuorokautinen asuminen

04 53 ympärivuorokautinen palveluasuminen

05 56 autettu asuminen

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on tarkoitettu asiakkaille, jotka tarvitsevat jatkuvaa ja ympärivuorokautista apua päivittäisissä toiminnoissa vamman tai sairauden vuoksi.

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa asiakas saa apua, tukea, hoivaa ja hoitoa sekä toimintaa, joka auttaa ylläpitämään ja edistämään toimintakykyä. Asiakkaan kanssa voidaan esimerkiksi ulkoilla ja liikkua. Henkilökunta on aina lähettyvillä fyysisen ja/tai henkisen hoidon tai turvallisuusyiden vuoksi. Henkilökunnan antama tuki asiakkaalle on runsasta ja jatkuvaa.

Ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen kuuluvat ateria- ja vaatehuolto, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä muut tarvittavat palvelut.

Ympäri vuorokautista palveluasumista tarjotaan ryhmäkodeissa ja asuntoryhmissä.

Asiakas maksaa itse asunnon vuokran ja muut jokapäiväisen elämän kustannukset, kuten lääkkeet ja muut sairaanhoidon palvelut. Vammasta tai sairaudesta johtuva välttämätön apu ja tuki asumisessa ovat asiakkaalle maksuttomia.

2.4. Poissaolo asumisen palveluista

Vain sairaalahoidosta tai vastaavasta hoidosta (esim. jakso HUS:ssa tai vaativien palvelujen yksikössä) johtuvat poissaolot vaikuttavat asumispalveluiden laskutukseen.

Sairaalahoidon aikana ei peritä maksua.

Peruuttaminen ennalta tiedetystä poissaolosta lyhytaikaishoittoon, tulee tehdä vähintään viikkoa ennen sovittua hoitajaksoa. Jos peruutus tehdään lyhyemmällä varoitusajalla,

kotihyvinvointialuetta laskutetaan suunnitelluista hoitopäivistä. Äkillinen sairastuminen tulee ilmoittaa mahdollisimman pian ennen lyhytaikaishoidonjakson alkamista. Kun asiakas sairastuu hoitojakson aikana ja hänet lähetetään yksikön henkilöstön aloitteesta kotiin, hyvinvointialuetta veloitetaan vain niistä päivistä, joina asiakas on ollut paikalla. Muuten sairauspoissaolo ei vaikuta laskutukseen.

3. Työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoiminta tarjoaa monipuolista ja virikkeellistä toimintaa, kuten ulkoilua sekä ryhmä- ja yksilötoimintaa, jotka suunnitellaan asiakkaiden tarpeiden mukaan. Myös arjen taitoja, kuten itsestään huolehtimista, ympäristön huolehtimista ja asiointia harjoitellaan. Ympäristöstä pyritään tekemään asiakkaalle sopiva ja mahdollistetaan asiakkaan osallisuus. Tähän kuuluvat tilojen järjestelyt, kuvakommunikaatio, esteettömyys ja siirtymät esimerkiksi julkisen liikenteen ja taksin käytössä. Asiakkaan positiivista minäkuvaa vahvistetaan ja annetaan asiakkaille mahdollisuudet toimia omien päätöksensä mukaisesti. Asiakasta autetaan harjoittelemaan kommunikaatiota ja sosiaalista vuorovaikutusta. Tämä sisältää asiakkaan oman mielipiteen ilmaisemisen harjoittelua ja oman arjen valintojen tekemistä.

Työ- ja päivätoiminnassa käytetään menetelmiä, jotka perustuvat todistettuun tietoon ja hyviin käytäntöihin. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle paras mahdollinen tuki ja apu.

3.1 Työ- ja päivätoiminta

05 40 päivätoiminta

04 40 päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaille, jotka vamman tai sairauden vuoksi, tarvitsevat ajoittaista tukea eri vaiheissa. Asiakas tarvitsee lyhytaikaista tukea, erityisesti työn aloittamiseen. Asiakas tarvitsee tukea yksittäisiin vaiheisiin ja apua uudelleen aloittamiseen sekä muistamiseen. Asiakas toimii pääasiallisesti itsenäisesti perehdytyksen jälkeen.

3.2 Vaativa työ- ja päivätoiminta

05 40 päivätoiminta

04 40 päivätoiminta

Vaativa työ- ja päivätoiminta on asiakkaille, jotka vamman tai sairauden vuoksi, tarvitsevat runsaasti ohjausta ja tukea jatkuvasti suoriutuakseen työtehtävistä tai osallistuakseen toimintaan. Merkittäviä tukitoimia tarvitaan päivittäin. Asiakas tarvitsee ohjausta työtehtäviin tai toimintaan osallistumiseen, ja päivittäisen toiminnan suunnittelussa tarvitaan usein yksilöllisiä ratkaisuja.

3.3 Erityisen vaativa päivätoiminta

05 40 päivätoiminta

04 40 päivätoiminta

Erityisen vaativa päivätoiminta on asiakkaille, jotka vamman tai sairauden vuoksi, tarvitsevat tukea ja apua jatkuvasti suoriutuakseen tehtävistä tai osallistuakseen toimintaan. Vaativia tukitoimia tarvitaan päivän aikana toistuvasti. Asiakas tarvitsee yksilöllistä ohjausta tehtäviin tai toimintaan osallistumiseen, ja päivittäisen toiminnan suunnittelussa tarvitaan usein erikoisratkaisuja. Asiakkaan tarvitsema tuki on runsasta, jatkuvaa ja yksilöllisesti suunniteltua.

3.4 Tuettu työ/ työhönvalmennus

05 46 tuettu työ

Tuettu työllistyminen on palvelu, joka auttaa asiakasta löytämään palkkatyötä ja etenemään uralla. Tämä palvelu on yleensä määräaikaista, mutta tarjoaa asiakkaalle laadukasta valmennusta, jotta hän voi kehittyä työelämässä. Tuettu työllistyminen tarkoittaa sitä, että asiakas saa tukea työhönvalmentajalta, kun asiakas työskentelee avoimilla työmarkkinoilla.

Työhönvalmentaja auttaa asiakasta löytämään sopivia työpaikkoja ja opastaa asiakasta uuden työn alussa. Jos asiakas tarvitsee tukea työelämätaitojen ylläpitämisessä, valmennus voi jatkua myös sen jälkeen, kun asiakas on työllistynyt. Työhönvalmentaja tekee tiivistä yhteistyötä sekä työnantajan että asiakkaan kanssa tarvittaessa koko työllistymisprosessin ajan. Työhönvalmentajat ovat asiakkaan tukena koko matkan varrella kohti työllistymistä ja menestystä työelämässä.

3.5 Poissaolot työ- ja päivätoiminnan palveluista

Sairaudesta johtuvan poissaolon tapauksessa normaalin maksu peritään kuukauden ajan ensimmäisestä poissaolopäivästä alkaen, minkä jälkeen maksua ei peritä. Jos poissaolo johtuu hoidon siirtymisestä Helsingin muihin palveluihin, palvelumaksua ei peritä.

Sairaalahoidon ajalta maksua ei peritä.

Suunniteltu vapaa työ- ja päivätoiminnan palveluissa on yleensä viisi viikkoa vuodessa.

Kun asiakas on suunnitellusti poissa (esimerkiksi siksi, että hän viettää koko kesän poissa yksiköstä) yhtäjaksoisesti yli neljän viikon ajan, työ- ja päivätoiminnan palveluista ei laskuteta. Poissaolosta on ilmoitettava vähintään kuukautta aiemmin.

4. Yksilöllisesti räätälöidyt palvelut

Yksilöllisesti räätälöidyt palvelut tulevat kyseeseen silloin, kun asiakkaan tuen tarve on niin vaativaa, että ympärivuorokautinen palveluasuminen ja/tai vaativa päivätoiminta eivät ole asiakkaan tuen tarpeeseen riittäviä. Nämä palvelut räätälöidään tarvittaessa asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja vaatimusten mukaisesti. Palvelujen ennakollinen määrittely on haastavaa. Mikäli asiakkaalle tarvitaan räätälöityjä palveluja, niiden räätälöimiseen tarvitaan vaativan moniammatillisen tiimin arvio ja tuki. Yksilöllisesti räätälöity palvelu on määräaikaista, tavoitteellista ja tavoitteena on siirtyminen kevyemmän tuen palveluihin. Nämä hinnoitellaan yksilöllisesti.

5. Kehitysvammapoliklinikka

Kehitysvammapoliklinikan psykologit tekevät:

- erityishuollon lakisääteisiä tehtäviä
- tutkimuksia ja arviointeja
- hoidollisia interventioita
- ohjausta ja neuvontaa.

Psykologi tukee erityishuollon asiakkaan itsemääräämisoikeuden toteuttamista ja itsenäistä suoriutumista sekä kehitysvammalain mukaisten rajoitustoimenpiteiden käytön vähentymistä. Psykologi voi tuottaa rajoitustoimenpiteiden tarpeen arviointeja ja arvioida osana moniammatillista asiantuntijaryhmää erityishuollon toteuttamista osana asiakkaan yksilöllistä IMO-suunnitelmaa.

Kehitysvammapoliklinikan psykologi tekee psykologisia tutkimuksia kehitystason ja opetusmuodon arvioimiseksi sekä diagnostiikan tueksi. Tutkimuksia tehdään mm. psyykkisen voinnin tai jatko-opintojen arviointia varten ja tutkimustarve arvioidaan yksilöllisesti. Tutkimusten perusteella laaditaan lausunto. Psykologin arviointi on yleisnimitys laajalle kartoitukselle tai suppealle tutkimukselle. Arvioinnin perusteella voidaan laatia kannanottoja, suosituksia ja lyhyitä lausuntoja. Psykologi voi arvioida asiakkaan psyykkistä toimintakykyä ja siihen liittyvää terapiatarvetta myös osana kuntoutussuunnitelmaa. Kehitysvammapoliklinikalla ei työskentele neuropsykologeja, joten neuropsykologisen kuntoutuksen arviota uutena terapiana ei voida toteuttaa. Tavallinen psykologin tutkimus pitää sisällään 1–3 tutkimuskäyntiä, laaja tutkimus puolestaan 3–4 tutkimuskäyntiä. Suppea tutkimus/arviointi perustuu yhteen tutkimustapaamiseen. Psykologin tutkimuspalveluun kuuluu aina palautekeskustelu.

Psykologi tarjoaa kehitysvammaisille asiakkaille hoidollisena interventiona terapeutista keskusteluapua. Tavoitteena on asiakkaan psyykkisten voimavarojen, tunnetaitojen ja itsesääätelykeinojen vahvistaminen sekä asiakkaan ymmärryksen lisääntyminen omasta tilanteesta. Psykologin tapaamiset toteutuvat kehitysvammapoliklinikalla, etäyhteyksin ja asiakkaan arkiympäristössä. Tapaamiset alkavat alkuarvioinnilla, jossa kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne 1–3 käynnin aikana. Asiakkaan tarve ja valmiudet hyötyä keskustelukäynneistä arvioidaan ja työskentelylle asetetaan tavoitteet. Tapaamisjaksot arvioidaan yksilöllisesti ja 1–5 käynnin jakso tulee kyseeseen, kun kyseessä on selkeästi rajattu ongelma. Mikäli asiakkaalla on laajempi oirekuva tai pitkäkestoisempaa psyykkistä oireilua ja asiakkaalla on edellytyksiä terapeutiseen työskentelyyn, voi jakso olla pidempi.

Lisäksi psykologin antaman ohjauksen ja neuvonnan tavoitteena on jakaa tietoa kehitysvammaisuudesta, neuropsykiatrisista vaikeuksista ja mielenterveydestä sekä lisätä ymmärrystä asiakkaan käyttäytymiseen ja psyykkiseen vointiin vaikuttavista tekijöistä. Ohjausta annetaan asiakkaan lähiverkostolle, jotta heillä olisi keinoja tukea asiakasta arjen toimintaympäristöissä. Ohjauskäyntejä voidaan sopia 1-5 kertaa vastaanotolla, asiakkaan toimintaympäristössä, etävastaanotolla tai puhelimitse.

6. Liitteet

Liite 1. Vammaispalveluopas helsinkiläisille.

https://www.hel.fi/static/sote/julkaisut/esitteet/Vammaispalveluopas_2022.pdf

Liite 2. Sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistukset 1.4.2022 lukien ja sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistamisesta päättämisen delegoiminen HEL 2021-014715 T 02 05 00

Liite 3. Sosiaalihuollon tasasuuruiset asiakasmaksut 1.4.2022 lukien

Helsinki

Helsingin kaupunki
Toimijan nimi

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi